

Diskussion: Att sjunga på svenska eller engelska

Det här en artikel från *Språktidningen* som har kortats ner och redigerats av praktiska skäl. Du kan läsa hela artikeln på nedan länk:

<https://spraktidningen.se/artiklar/2010/06/sjung-pa-svenska-kanslans-skull>

Sjung på svenska för känslans skull

av: Lars Lilliestam

Ska svensk musik sjungas på svenska eller engelska? Det beror på vem du frågar. Och när. Argumenten har **skiftat** genom åren. Ska det vara riktigt känslösamt tycks dock svenskan ligga bäst till.

Engelska var under 1950- och 60-talen ett grundläggande stilmedel, en **stilmarkör** för rockmusik. Om man inte sjöng på engelska betraktades musiken inte som rock.

Före rock-eran var det däremot **praxis** att importerade låtar översattes till svenska. De enda undantagen var jazzlåtar, som ofta sjöngs på originalspråk. Detta var i en tid när kunskaperna i engelska bland svenskar var betydligt sämre än i dag - engelska blev första främmande språk på svenska läroverk runt år 1950.

Under 1960-talets svenska popvåg sjöng alla på engelska, fast nu hette **förebilderna** The Beatles, The Rolling Stones och The Animals. Benny Andersson [*en av de fyra medlemmarna i ABBA*] har berättat att han började en del av sina texter med att göra rimmen och fylla på raderna baklänges. Det gällde att ha något att sjunga - innehållet var mindre viktigt. Även bandens namn var på engelska, inte sällan konstruerade av ord och begrepp som inte existerade på engelska, som Shanes, Slamcreepers och Hep Stars.

På 1970-talet [*det vill säga under [proggmusikens era](#)*] var det **till och med** regel för svenska artister att sjunga på svenska. Den som sjöng på engelska betraktades som kommersiell, ett starkt **skällsord** på den progressiva musikämbelens tid. De flesta band hade nu svenska namn, som Samla Mammas Manna, Nynningen, Blå Tåget, Fläsket Brinner och Älgarnas Trädgård.

Instuderingsfrågor: Del 1

A) Argument kan skifta, precis som vädret. Kan du komma på en diskussion där argumenten har skiftat under årens lopp?

B) Vad är typiska stilmarkörer för:

Hårdrock

Jazz

House

Punk

Pop

C) Vem är din förebild inom musikvärlden?

D) Nedan ser du några exempel på ganska udda skällsord. Kan du översätta några udda från ditt eget språk?

Jävla kålhuvud! Vilket stolpskott! Tant-/gubbjävel! [Quisling!](#)

E) Proggmusiken var så stor under 1970-talet att vissa till och med menade att proggmusiken var anledningen till varför Sverige inte deltog i Melodifestivalen år 1975 (även om [detta argument inte är helt korrekt](#)). **Utifrån vad du vet om proggmusik, varför tror du att det var praxis att sjunga på svenska?**

F) Ett band, som verkligen inte var så populära i Sverige under 1970-talet, var Abba. Detta kan du läsa mer om [i den här artikeln](#) eller kolla på avsnitt 2 (och delar av avsnitt 1) i SVT:s [Det svenska popundret, en dokumentär om svensk popmusikhistoria](#). **Varför tror du Abba var förhållandevis impopulära i Sverige? Jag menar, brukar inte svenskar ha en viss nationell stolthet när det kommer till exportera saker?**

Fortsättning på artikeln

De senaste dryga 25 åren har textförfattarna kunnat välja mer fritt mellan språken. En del rockmusiker har sjungit på engelska, medan andra har valt svenska. Trenderna har varierat.

Många tycker dock att svenskan har en speciell **laddning**. "Jag har längtat efter att sjunga på svenska", sade Louise Hoffsten i en intervju hösten 2007, inför **utgivningen** av hennes första skiva på svenska på tio år. Och om man verkligen vill berätta en historia, vara personlig, poetisk eller politisk, är det bäst att sjunga på sitt modersmål. Bob Dylan, The Beatles och många andra började i slutet av 1960-talet att göra rockmusik med betydligt mer avancerade och **genomarbetade** texter än tidigare. För de svenska musiker som ville följa denna tradition var det nödvändigt att skriva på sitt eget språk.

Om man sjunger på sitt modersmål känns texten ofta **naknare** och mer **utlämnande**. Bluesångaren Rolf Wikström har sammanfattat denna tanke: "Det är lätt att säga 'I love you baby', men säger du 'jag älskar dig' blir det allvar med en gång."

Men om det finns så mycket laddning i svenskan, varför sjunger svenska rockmusiker på engelska **över huvud taget**? Det finns minst tre skäl:

1/ Man söker en internationell karriär. Alla svenska artister som fått internationell framgång, från Abba, Roxette och Ace of Base till Robyn, The Hives och The Soundtrack of our lives, har sjungit på engelska.

2/ Man tycker att det låter bättre att sjunga på engelska. Amerikansk engelska är rockens ursprungsspråk och tillhandahåller därmed en mängd fasta uttryck och fraser. Många tycker också att engelska låter tuffare än svenska. Vissa genrer, till exempel modern dansmusik, klubbmusik, techno och hårdrock har sällan texter på svenska. Dessa genrers tematik och formelfraser låter sig inte alltid översättas till svenska utan att det riskerar att bli **löjligt** eller komiskt.

3/ Man kan "gömma sig" bakom engelskan, så som Peter LeMarc beskriver. Man kan sjunga om **allvarliga och tunga ting** på ett främmande språk, men man behöver inte riktigt stå för innehållet i texten.

Om man sjunger på sitt eget språk är grundmönstret ett annat. Sjunger man på svenska sjunger man även om Sverige. Människor, platser och gator får namn, och svenska företeelser - som kända personer och kulturella referenser - dyker upp i texterna. Det skulle helt enkelt bli konstigt att skriva om **dylika** ting på engelska. Det är svårt att blanda in svenska ord och begrepp i engelska texter: personerna heter inte Åke och Ulla, kör Volvo, bor i Åmål och jagar älg. Texterna utgår mer eller mindre tydligt från författarens miljö, bakgrund och erfarenheter

Det här är ett starkt grundmönster, men under 2000-talet har det faktiskt dykt upp svenska artister som sjunger texter om Sverige på engelska. Jens Lekman sjunger om sin hemstad Göteborg, exempelvis om Göteborgskravallerna 2001. Ett av hans album heter Night falls over Kortedala. Mitt i sången Dirty dancing, på albumet Silence is wild, nämner sångerskan Frida Hyvönen plötsligt "the Folkets Hus basement". Möjligen finns också en tendens att en del yngre artister inte alltid försöker låta amerikanska eller engelska. De skäms inte för sin svenska brytning, utan låter den skina igenom.

Framtiden får utvisa om det här är **enstaka undantag**, eller om det är början på en

förändring. Kanske innebär det att yngre artister har en annan attityd till språk - och kanske till berättande över huvud taget.

Instuderingsfrågor: Del 2

G) Svenskar pratar ofta om vilken **laddning** ett ord eller ett ämne har, d.v.s. vilka känslor som väcks. Fundera på din favoritartist – gärna en artist vi alla känner till. **Vad har den artistens genomarbetade låttext för laddning för dig?**

H) Här har du [några jämförelse mellan låtar](#). Den ena låten är ursprungligen framförd på engelska, men jag har kopierat in den i Google Translate. Den andra är skriven och sjungs på svenska. **Kolla på varje jämförelse och diskutera: Vilken låt är ursprungligen framförd på engelska?** Facit finns i dokumentet!

I) Ibland pratar man också om att något *kan vara ganska laddat*, och därmed väcka kontroverser. En rad i versen nedan från låten [Svarta duvor & Vissna Liljor](#) väckte mycket debatt. **Vilken rad tror du det är, och varför?**

Tips: Det är en politisk referens

(Jag tillägger att det blev extra laddat då låten framfördes av [den i övrigt folkkära](#) rapparen Timbuktu, som bland annat utgivit stora hits såsom [Alla vill till himmelen men ingen vill dö](#). Den senaste låten sjöng han dock med Kartellen, [som inte är alltför folkkära](#).)

Vers från Svarta duvor & Vissna Liljor

1. Palme fick ett nackskott, SD fick en jackpott
2. Folket blev till fimparna i Anders Borgs askkopp
3. Fuck dom, plöjde välfärden med en traktor
4. Lämna oss med dålig utbildning och en kass fond
5. Asså, piskan viner tills vi går passgång
6. Dunka jimmie gul & blå, hissa i en flaggstång

J) Föreställ dig att Abba hade återförenats för att skriva en ny låt PÅ SVENSKA. Vad borde den handla om?

K) Om du hade varit tvungen att skriva en låt på svenska, vad hade den handlat om?

L) Grattis! Du är nu en låtskrivare (du skriver texter till låtar). **Du ska med hjälp**

av dina övriga studenter skriva en låttext till den instrumentala låten [*The Eve of the War*](#) av Jeff Wayne. Ett förslag är att en person börjar med en rad på versen som någon annan sedan fortsätter på. Försök gärna att få texten att rimma!

Sikta på att skriva en text för låtens första 2 minuter. Du behöver inte framföra (sjunga) låten för oss utan du kan bara presentera din låttext och så får vi andra gissa hur den ska framföras.

Du väljer själv hur naken och utlämnande texten ska vara. Den kan exempelvis handla om löjliga saker eller handla om allvarliga och tunga ting!